

1/1964zac  
h

# Leokadia Bielska-Tworkowska



**"ZACHĘTA"**  
Narodowa Galeria Sztuki  
**Dział Dokumentacji**  
00-916 Warszawa, Pl. Małachowskiego 3  
centr 827-58-54. fax 827-66-03

Związek  
Polskich  
Artystów  
Plastyków

Centralne  
Biuro  
Wystaw  
Artystycznych

Leokadia  
Bielska—  
Tworkowska

malarstwo—  
rysunek

styczeń  
1964

Warszawa  
„Zachęta“  
plac Małachowskiego 3



10. Autoportret, 1958, olej

## Leokadia Bielska-Tworkowska

Urodziła się w Chrzanowie k. Krakowa. Studia: Wolna Akademia prowadzona przez J. Fedkowicza i Z. Pronaszkę w Krakowie, 1923; Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie pracownie prof. prof. M. Kotarbińskiego i T. Pruszkowskiego, 1924—1929. Twórczość: malarstwo sztalugowe, ścienne, grafika. Od 1930 r. bierze udział w ruchu wystawienniczym eksponując swe prace na Salonach IPS-u, w wystawach organizowanych przez TOSSPO w Amsterdamie, Dreznie, Genewie, Sztokholmie, Zurichu; Międzynarodowej Wystawie Sztuki, Bruksela 1935; Międzynarodowej Wystawie Sztuki, Nowy Jork 1939. Wystawy indywidualne: Warszawa IPS 1935, Salon Koterby 1936; Łódź IPS 1936. Udział w wystawach po wojnie, m.in.: I, III Ogólnopolski Salon, Warszawa 1946, Poznań 1947; I—IV Ogólnopolska Wystawa Plastyki, Warszawa 1950—1954; Wystawa Malarstwa w XV-lecie PRL, Warszawa 1961; wystawy warszawskiego Okręgu ZPAP. Wystawy sztuki polskiej za granicą: Karlove Vary, Czeskie Budziejowice 1948; Międzynarodowa Wystawa Współczesnego Portretu, Rzym 1956. Wystawy indywidualne w Warszawie: Salon „Nike” 1945, „Zachęta” 1954, ZLP 1955, „Kordegarda” 1957, w pracowni własnej 1959. W 1961 r. odbyła się indywidualna wystawa jej prac w Galerii Grabowskiego w Londynie. Prace w zbiorach Muzeum Narodowego w Warszawie, Muzeum w Lublinie, Rady Narodowej m. st. Warszawy i in. Działalność publicystyczna w zakresie sztuki: przed wojną w czasopismach „Pion”, „Droga”, „Tygodnik Ilustrowany:” — po wojnie w „Nowinach Literackich”.

Moja obecna wystawa obejmuje prace z okresu ostatnich dziesięciu lat. W jednym tylko wypadku — dotyczy to obrazu pt. „Czworo ludzi” — pokazuję dwie poprzednie wersje tego tematu, jedną z roku 1939, drugą z roku 1947. Postanowiłam je pokazać dlatego, że stanowią one wspólny akord z wersją ostatnią z roku 1963. Oprócz obrazów przedstawiam także garść rysunków i szkiców, przeważnie związanych tematem z wystawianymi obrazami. Fragmentem oddzielnie opracowanej przeze mnie całości są rysunki z Wilanowa. Są to warianty do cyklu rysunków pt. „Wilanów — przechadzki po parku”.

Zdecydowałam się na napisanie tego wstępu dlatego, że chcę właśnie sama, bez niczyjego najżyczliwszego nawet pośrednictwa, powiedzieć trochę o sobie i o moim malarskim myśleniu.

To oczywiście nie jest łatwo, zwłaszcza gdy trzeba wyjaśnić sprawy związane z wizualną formą przekazywania swoich przeżyć i myśli, a musi się tego dokonać tylko z pomocą słów. Znalazłam w swoich dawnych, sprzed 25 lat notatkach fragmenty z dyskusji z kolegami na temat literatury w malarstwie. Oto co wówczas pisałam: „Właściwie nie musiałabym dokładnie powiedzieć, co to jest literatura w obrazie. Dla mnie istnieje poza dobrze przyswojonym językiem plastycznym treść psychologiczna obrazu — której za nic bym się w świecie nie wyrzekła i która egzystuje w dziele bez względu na istnienie anegdoty.

Jest to zresztą coś pozornie nieuchwytnego co emanuje z obrazu niezależnie od woli autora. Pełen treści psychologicznej może być nawet obraz abstrakcyjny. Nie wiem w jakim

stopniu ma prawo egzystować w malarstwie anegdota, ale myślę, że i tej nie można tak bezapelacyjnie utracić...

...Namalować można wszystko, tylko to co się maluje nie może być opowiedziane farbą, ale ma być zobaczone, przeżyte i na nowo z materii malarskiej przez nas samych stworzone. Treść psychologiczna obrazu to jest obecność samego autora w jego dziele”. \*

Dziś po 25 latach powiem, tylko nie tak nieśmiało jak wówczas a po prostu — pełen treści psychologicznej jest tak samo obraz abstrakcyjny jak przedstawiający. A co do anegdoty, to wypowiedzieli się w twórczości swojej tak jasno różni wielcy artyści również współcześni z Chagallem na czele, że więcej tu dodać nie trzeba.

Trochę powiem o portrecie bo lubię ten temat i nie godzę się z tymi, którzy powiadają, że portret się przeżył. Lubię widzieć ludzi i pasjonuje mnie relacjonowanie tego widzenia w obrazie. Gdy autor potrafi przekonać dziełem o jego wartości, dzieło będzie istniało niezależnie od opinii teoretyzujących odbiorców.

Kiedyś, dosyć to było dawno — kiedy byłam kilkunastoletnią dziewczynką, Leon Wyczółkowski, który oglądał moje dziecinne jeszcze bardzo malarskie poczynania, powiedział mi: Kiedy masz przed sobą swoją kartkę papieru, czy płótno na którym będziesz malować — uważaj, musisz zapomnieć o naturze, a pamiętać o przeżyciu, które ci dała natura. A wskazując ładnym szerokim gestem ręki widok za oknem, dodał — bo tam to Pan Bóg odpowiedzialny — a tu (popatrzył na mój skromniutki szkolny blok) — ty.

Trochę się zalekłam tej odpowiedzialności i tak mi już na resztę życia zostało. Mimo wszystko maluję.

\* L. Bielska-Tworkowska: Ze szkicownikiem. „Tygodnik Ilustrowany”, r. 1938; nr 33.

## Spis prac

### Malarstwo

1. Czworo ludzi I, 1939, olej, 78 × 102
2. Czworo ludzi II, 1947, olej, 33 × 46
3. Żona antykwariusza, 1954, olej, 100 × 81
4. Odprawa sekretarzy, 1954, olej, 77,5 × 90,5  
wł. Muzeum Historii Polskiego Ruchu Rewolucyjnego,  
Warszawa
5. Mój Wrzesień 1939, 1956, olej, 100 × 82,5
6. Portret Z. Mycielskiego, 1957, olej, 106 × 84  
wł. Związek Kompozytorów Polskich, Warszawa
7. Portret chłopca, 1957, olej, 100 × 81  
wł. Centralna Składnica Muzealna, Kozłówka
8. Zamysłona dziewczyna, 1957, olej, 108 × 130  
wł. Centralna Składnica Muzealna, Kozłówka
9. Szkic do „Zamysłonej dziewczyny”, 1957, olej, 61 × 46
10. Autoportret, 1958, olej, 126 × 97  
wł. Muzeum Narodowe, Warszawa
11. Kwiat, 1958, olej, 46 × 38
12. Różowy portret, 1959, olej, 100 × 81
13. Na temat „Różowego portretu”, 1959, olej, 47 × 40
14. Portret pana Z. R., 1959/1960, olej, 100 × 81
15. Ręce z „Autoportretu”, 1960, olej, 46 × 38
16. Na temat „Portretu pana Z. R.”, 1960, olej, 55 × 46
17. W słońcu, 1960, olej, 61 × 50
18. O zmierzchu, 1960, olej, 79 × 98
19. Przy księżycu, 1960, olej, 82 × 85
20. Na werandzie I, 1960, olej, 109 × 144
21. Na werandzie II, 1960, olej, 75 × 61
22. Groteska na temat „Portretu Z. Mycielskiego”, 1960, olej, 47 × 41  
wł. Zygmunt Mycielski, Warszawa

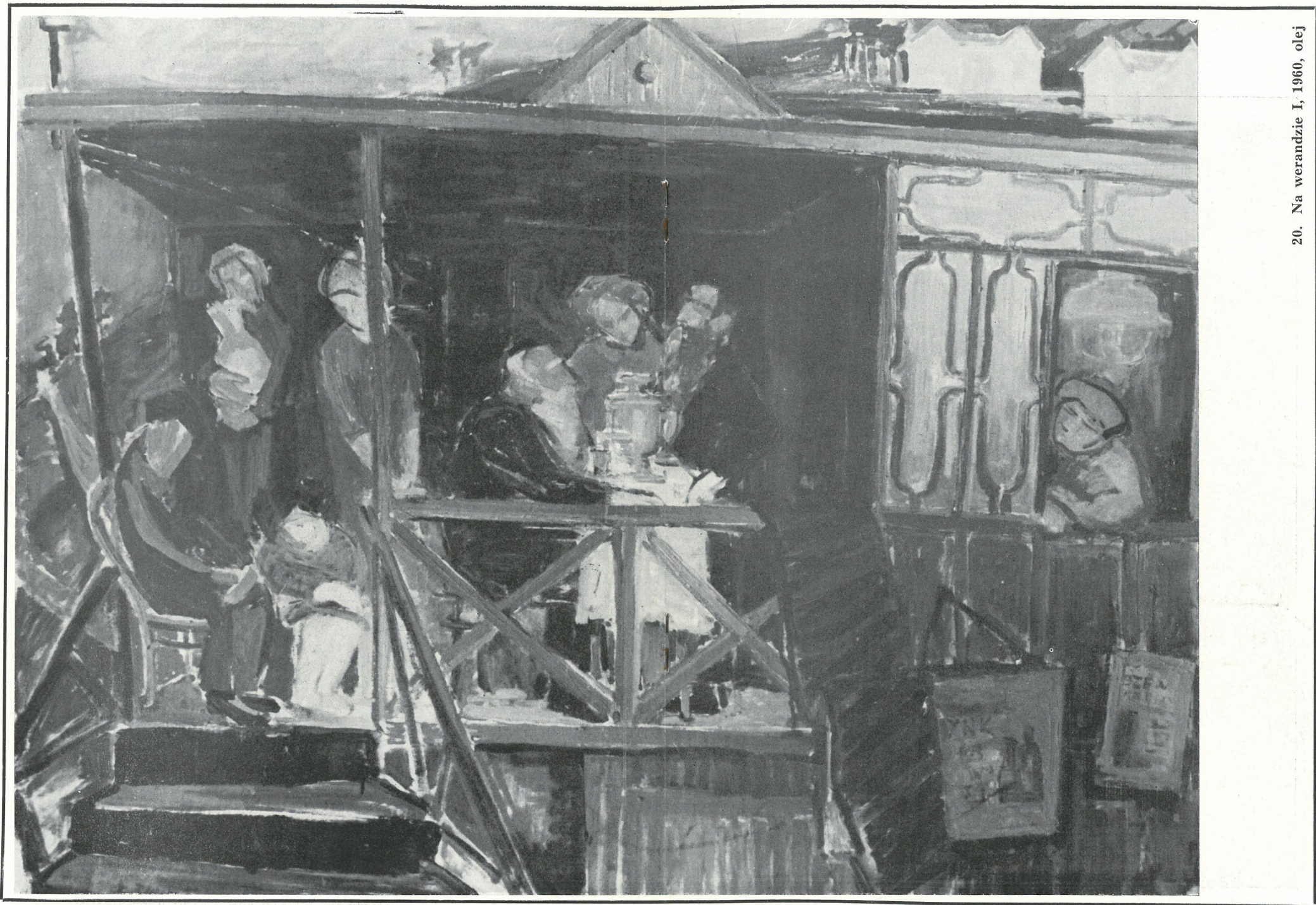
23. Kompozycja do „Zamysłonej dziewczyny”, 1961, olej,  
46 × 38
24. Antoni Kenar, 1961, olej, 123 × 94  
wł. Muzeum Narodowe, Warszawa
25. Kwiaty i książki, 1961, olej, 82 × 85
26. Kompozycja do „Żony antykwariusza”, 1963, olej, 55 × 38
27. Ignacy Narbutt, 1963, olej, 126 × 82
28. Portret M. Toneckiego, 1963, olej, 115 × 81
29. Na temat „Portretu M. Toneckiego”, 1963, olej, 55 × 38
30. Skrzypaczka, 1963, olej, 100 × 81
31. Na temat „Skrzypaczki”, 1963, olej, 55 × 38
32. Jazz I, 1963, olej, 65 × 81
33. Jazz II, 1963, olej, 65 × 81
34. Jazz III, 1963, olej, 54 × 65
35. Czworo ludzi III, 1963, olej, 65 × 81

### Rysunki

- 36—41. Szkice do obrazu „Czworo ludzi”, 1936—1939, 1961—  
1963, ołówek, tusz
- 42—44. Paryż 19-ta Dzielnica, 1961—1962, tusz
- 45—47. Szkice do „Portretu Ignacego Narbutta”, 1962—1963,  
ołówek, tusz
- 48—53. Rysunki z teki „Wilanów — przechadzki po parku”,  
1962—1963, tusz
- 54—59. Szkice portretowe, 1962—1963, tusz, ołówek

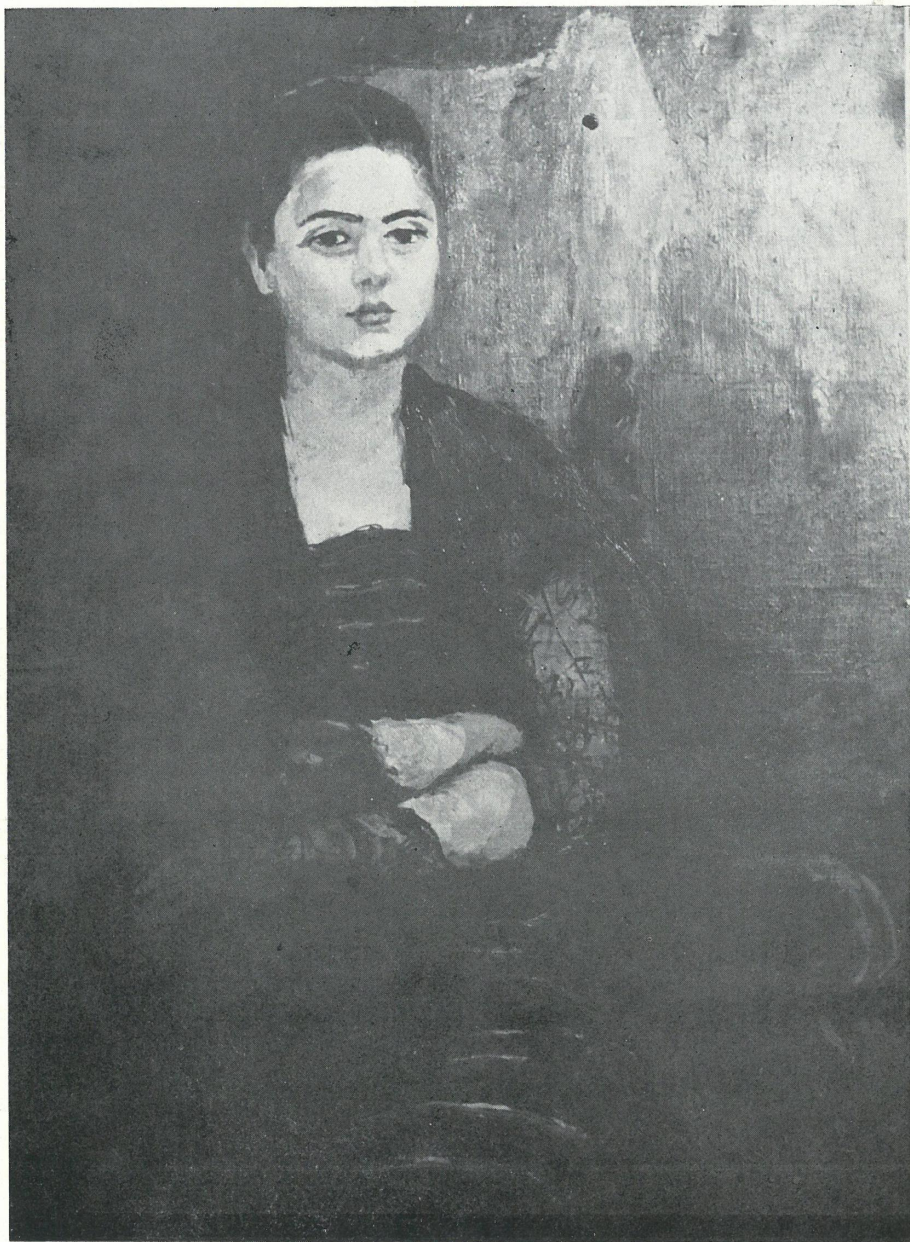
27. Ignacy Narbutt, 1963, olej





20. Na werandzie I, 1960, olej

3. Żona antykwariusza, 1954, olej



8. Zamyślona dziewczyna, 1957, olej

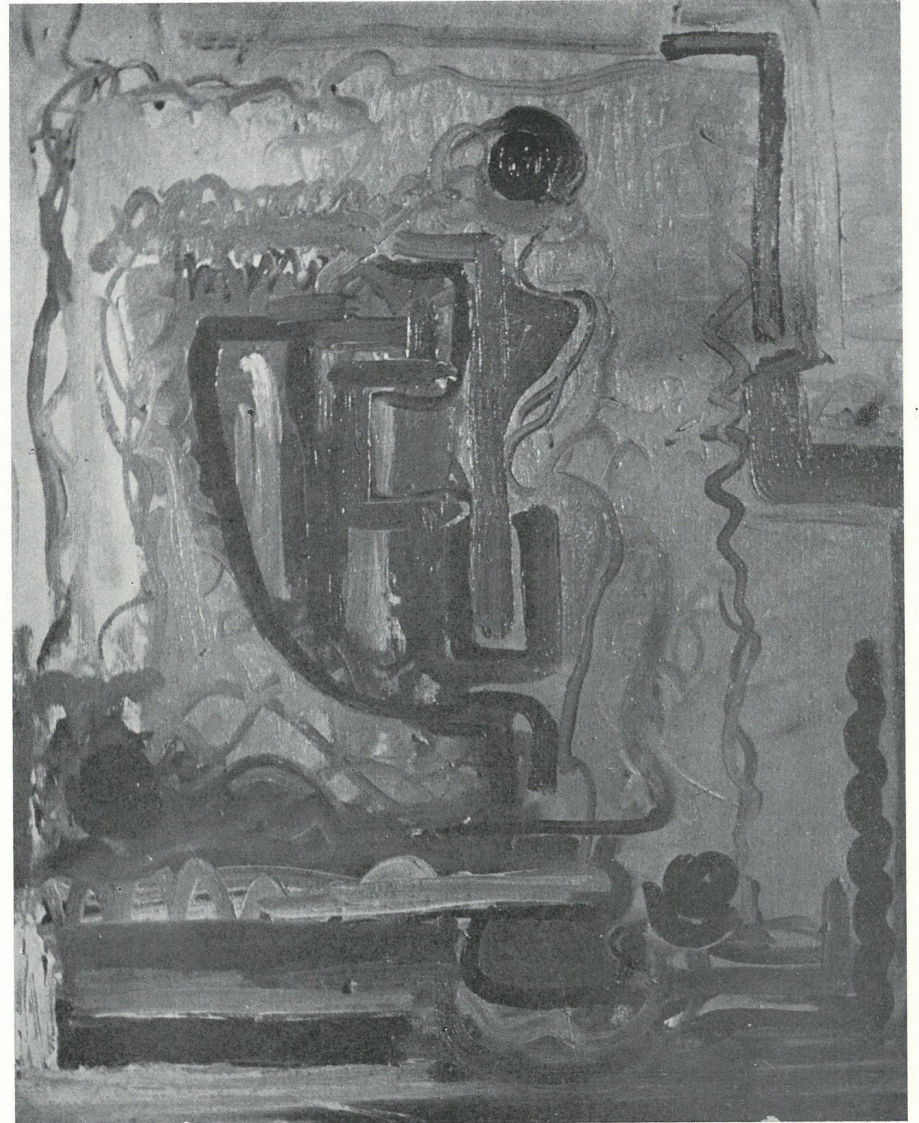




5. Mój Wrzesień 1939, 1956, olej



23. Kompozycja do „Zamyślonej dziewczyny”, 1961, olej







19. Przy księżycu, 1960, olej

Projekt ekspozycji, plakatu i opracowanie graficzne katalogu: Waldemar Swierzy  
Redakcja katalogu: Maria Matusińska (CBWA)  
Redakcja techniczna: Jan Heydrich (CBWA)  
Zdjęcia: Wojciech Leszczyc, Pracownia Fotograficzna CBWA —  
Wiesława Rolke, Andrzej Szczepaniak

ABIR